

Jóléti állam

Jelentése: az állam, a politika és a közigazgatás eszközeivel a piaci erők szerepét mérsékli:

- az egyének, családok számára minimális jövedelmet garantál,
- átfogó szociális ellátásokat biztosít,
- minden rászorulóknak rögzített színvonalú ellátást biztosít.

A jóléti állam célja:

- szegénység felszámolása, általános jólét
- általános, teljes foglalkoztatás
- univerzális ellátás

A jóléti kiadások formái:

1. *hagyományos jóléti kiadások*: oktatás, egészségügy, TB ellátások, nyugdíj, táppénz, családi támogatások, foglalkoztatáspolitikai, önkormányzati szociális ellátások.
2. *közvetlen támogatások*: fogyasztási ártámogatás, lakásügyek támogatása, rezsicsökkentés

Jóléti állam típusai

1. Liberális jóléti államok (pl. USA, Nagy-Britannia):

- 1.) Támogatja a piacot, nem ad állami ellátást, hanem azt a „*piacra kell megvenni*”, és pénzzel támogatja ezt a piaci ellátást;
- 2.) Jövedelem igazoláshoz kötött segélyezés, a jóléti ellátások nem gátolhatják a munkavállalási hajlamot;
- 3.) Szerény színvonalú univerzális (mindenkinek) ellátások, szerény TB-rendszer, szigorú szabályozás.

2. Konzervatív, „kereszténydemokrata” jóléti államok (pl. Németország):

- 1.) A hagyományokra épül, erős egyházi hatásokkal, nem túl nagy a piac szerepe;
- 2.) A hagyományos hierarchiák megőrzője. A "család-eszmény", a kisközösségek önereje fontos, ennek kimerülésekor lehetséges az állami közbelépés.

3. **Skandináv típusú** (szociáldemokrata) **jóléti államok** (pl. Svédország):

- 1.) Univerzalizmus jellemzi;
- 2.) A szociális jogokat a középosztályokra is kiterjesztették, a piac szabályozása a középosztályoknak is kedvez;
- 3.) a jóléti rendszer és a foglalkoztatás összekapcsolódásával igyekeznek megteremteni a szolidaritást;
- 4.) Célja a teljes foglalkoztatás, a legmagasabb szinten akar egyenlőséget teremteni;
- 5.) Az állam az összes állampolgár szociális jogainak az érvényesülését kívánja megteremteni, kizorítja a piacot;
- 6.) Magas az elvonás, kötelező adók formájában;
- 7.) Az univerzális ellátásokat nem a szegényekre korlátozták, hanem csak egy szűk, valóban gazdag réteget nem fogadnak be.

SZOCIÁLIS JÓLÉT

- **LÉTBIZTONSÁG :**
 - munka
 - otthon
 - gyermeknevelés
 - időskori biztonság
 - szociális biztonság
- **JOGBIZTONSÁG**
- **KÖZBIZTONSÁG**
- **KÖZSZOLGÁLTATÁSOK**

A jóléti rendszerek jellemzői

	Szociáldemokrata	Konzervatív	Liberális
A szociális jogok alapja	állampolgárság (alanyi jog)	munkavégzés, státusz	rászorultság
Szervezési elv	állampolgári garanciák és társadalombiztosítás	társadalombiztosítás	segélyezés és magánbiztosítás
Adminisztráció	állami	korperatív alapú önkormányzati	központi és helyi állami, valamint a piac
A piac szerepe a jóléti szektorban	kicsi	korlátozott	jelentős
A magánbiztosítás szerepe	kicsi	korlátozott	jelentős
A jövedelem-igazoláshoz kötött juttatások szerepe	kicsi	korlátozott	jelentős
A szolgáltatások szerepe a jóléti szektoron belül	jelentős	korlátozott	korlátozott
A teljes foglalkoztatottságra irányuló politikák szerepe	jelentős	korlátozott	kicsi
Az állami újraelosztás mértéke	jelentős	közepes	alacsony
A jóléti intézmények szerepe	egyenlősítő	státuszt megőrző	piackorrigáló
Társadalmi jelleg	középosztályos	középosztályos	a társadalom kettészakadása
A szegénység mértéke	alacsony	mérsékelt	magas
Példák	Svédország, Dánia, Norvégia, Finnország	kontinentális Nyugat-Európa (pl. Németország, Franciaország, Ausztria, Olaszország)	Egyesült Államok, Nagy-Britannia (utóbbi csak korlátokkal)

Feladat:

1. Olvassátok el az anyagot és írájátok le, hogy szerintetek melyik jóléti rendszerben milyen szempontokat találtok eredményesnek, hatékonynak!
2. Szerintetek mi a különbség a szociális és a társadalmi jólét fogalmai között?